

Hallstatt-kori kerámia Kézdipolyán-Kőhát lelőhelyről

(Kivonat)

A Kézdipolyán-Kőhát lelőhelyet 1963 és 1967 között SZÉKELY Zoltán kutatta, és több kultúra jelenlétét mutatta ki (Csomortáni–Costișa, Wietenberg, Noua, La Tène, népvándoráskor – utóbbi 6–10. század). A leletek átvizsgálása során az anyagban most Hallstatt-kori fekete hornyolt kerámiát is sikerült azonosítani. Ez a lelőhelye eddig ismeretlen volt Délkelet-Erdélyben. Az anyag változatossága településre utal, a legközelebbi analógiák a Csernáton-Hegyestető, Telek, Medgyes-Vár lelőhelyekről ismertek, és a kultúra fejlettebb szakaszába sorolhatók. A dolgozat német nyelvű változata a *Marisia* évkönyvekben áll megjelenés alatt.

*

Kézdíszentkereszt, más néven Kézdipolyán (Poian) a Perkő aljában fekszik, Kézdíszentlélek községtől északkelet irányban. A mai községközpontozó határ északi részén, a Bélafalva felé vezető út mellett emelkedik a *Kőhát* nevű domb. Ez alatt folyik el a Telek-patak, melynek magas bal partján a hatvanas években a megmunkált területekről régészeti anyagot jeleztek.

1963-ban egy hitelesítő ásatást végzett itt SZÉKELY Zoltán,¹ amelyet 1964 és 1967 közt nagyobb méretű régészeti feltárás követett.² Az ásatások alapján megállapította, hogy a lelőhely már a középső bronzkorban is lakott volt. Találtak itt egy a Csomortáni- (Costișa-) kultúrába besorolható gyermeksírt, mellékleteként egy kisméretű tállal,³ valamint a Wietenberg-kultúrára jellemző szórványos kerámiatöredéket. Ezt követően a Noua-kultúra hordozói települtek meg itt, melyet a kerámia jellegzetességei, valamint a Wietenberg

cserepek jelenléte alapján a kultúra korai fejlődési szakaszába sorolt a kutató.⁴ Ugyanitt a bronzkor időszakára keltezhető házat is találtak, amelyet valószínűleg a Noua-megtelepedésnek tulajdoníthatunk. Ezt követően (a szakirodalom szerint) a dák népesség telepedett meg a lelőhelyen, melynek anyagában a régész korai vaskorból öröklött „archaikus” behatásokat figyelt meg.⁵ Ebből a korból származik egy földbemélyített lakás is.⁶ A telepet a népvándorlás időszakában lakták újra, előbb a 6–8. századok,⁷ majd a 9–10. századok folyamán,⁸ több lakógödört is sikerült feltárni ebből a korból.

A régészeti anyag átnézése közben viszont egyértelműen a kora vaskorra datálható kerámiaanyag került elő. Erről nem tesz említést a Kovászna megyei régészeti repertórium,⁹ és SZÉKELY Zoltán is csak egyetlen helyen, fél mondatban említi ezt a tényt.¹⁰ Indokoltnak tartjuk tehát a kerámiaanyag bemutatását, annál is inkább, mert a kora vaskori lelőhelyek sorában új, korábban nem ismert lelőhelyről van szó.

A régészeti ásatások során a kora vaskor időszakára keltezhető önálló réteget nem sikerült megfigyelni. Ennek ellenére megpróbáltam minél több adatot összegyűjteni a kérdéses anyagról.

Elsősorban a leltárkönyv bejegyzéseit néztem át, de ezek rendszerint nem tartalmaztak olyan információt, amelyek használhatók lettek volna. Feltűnt viszont, hogy nagyon sok kerámiatöredék a gödörlakások anyagával együtt van beletárolva, mint belőlük származó anyag. Ennek logikus magyarázata az lehet, hogy a népvándorláskori gödrök átvágták a koravaskori „réteget”, amelynek anyaga visszakerült a gödörbe, és ezt a helyszínen nem tudták elkülöníteni. Az anyagot szelvényekre szétrakva megfigyeltem, hogy azok kizárólag a lelőhely egy meghatározott részéből származnak, pontosabban a 4–9., valamint a 13–18. szelvényekből. Az adatokat térképre vetítve kiderült, hogy a vaskori település nem terjedt ki a lelőhely egészére (1. ábra).

A számomra elérhető 1967-es ásatási napló sem tartalmazott olyan információt, amelynek alapján pontosabban tudnánk következtetni a vaskori megtelepedés helyére. Több alkalommal említést tesz viszont kora vaskori, hornyolással díszített kerámiatöredékekről, amelyek a már

* Acta (Siculica) 2006/2, T3, Sf. Gheorghe, Sporturilo 8A, RO-520085

** Székely Nemzeti Múzeum, Sf. Gheorghe, KÓS Károly 10, RO-520055, archymeder@yahoo.com

említett szelvények anyagához tartoztak. A kultúrreteg hiánya azzal is magyarázható, hogy a lelőhelyet szántóföldként használták, ennek következtében a felső rétegek megsemmisültek.

Az ásatási metszet- és alaprajzok között egy a régész által Hallstatt-korinak meghatározott tűzhely alaprajzára is sikerült ráakadni. Ez az 1966-os ásatások alkalmával került elő, az S-14 kutatóárokából, valamint az S-14 és S-15 szelvények közötti területről, megrongált állapotban, -0,48–0,79 m mélységből. A rajzról kiderül, hogy a tűzhely alapjául kő, föld és kerámia szolgált, amelyet agyaggal tapasztottak le (2. ábra). Sajnos metszetrájz ebben az esetben sem készült, rétegtani adatokról így nincs tudomásunk. Nem sikerült különválasztani a tűzhely alapozásához használt kerámiát sem.

Az egyetlen nagy, csaknem teljesen rekonstruálható edényen (3/1. ábra) található felirat szerint az egy Hallstatt-kori gödörből került elő. Sajnos erről az objektumról sem áll rendelkezésünkre semmi használható információ, tartalmát az említett edényt leszámítva nem ismerjük.

Ezek tehát azok az előzetes információk, melyek a kora vaskori anyaghoz köthetők. A továbbiakban bemutatjuk az előkerült leletanyagot, kísérletet téve annak időrendi besorolására.

Az edények anyagát finom vagy szemcsés homokkal, kerámiázúzával soványították. Az edények készítéséhez használt anyagot valószínűleg a lelőhely közvetlen közeléből, esetleg épp a település területéről szerezték be.

A lelőhely kora vaskori kerámiaanyaga magán hordozza a korszak minden sajátosságát. Az edények külső felülete túlnyomó többségükben fekete, jól simított, esetenként fényezett. Az égetési technikától függően sárgás, vöröses és barnás színű változatai is előfordulnak. A belsejük rendszerint sárgászörös vagy téglavörös, és kevésbé simított, de a kisebb méretű edényeknél (tálak, bögrék) az edény belseje is jó felületképzésű, néha fényezett is, színük pedig többnyire sötétszürke, fekete. A díszítést a kora vaskori Gáva–Holihrady-kultúrára jellemző kannelúrák alkotják.

A kerámiaanyag töredékessége miatt viszonylag kevés edényformát sikerült rekonstruál-

ni. A formák között elsősorban a kisméretű edények, tálak, bögrék a gyakoribbak. Kevés kivétellel az edények formájára csak az analógiák alapján következtethetünk.

A **tálak**, ahogy az más kora vaskori lelőhelyek anyagára is jellemző, nagy számban fordulnak elő a leletanyagban. Formájuk alapján több típusba sorolhatók:

1. A félgömb alakú tálak találhatók a legnagyobb számban a lelőhely anyagában. Több variánsuk is megkülönböztethető:

a) Behúzott peremű, lekerekített hasélú, kónikus aljú tálak. Hasélüket leggyakrabban bütyökkel díszítik. Általában kisméretűek, magasságuk 6–8 cm, legnagyobb átmérőjük 17–20 cm között váltakozik. Ez a típusú tál megtalálható a teleki (Teleac) lelőhely II. rétegében,¹¹ Csernáton-Hegyes (Cernat) lelőhelyén.¹² LÁSZLÓ Attila is a kultúra fejlettebb szakaszára keltezi ennek a típusnak a nagyobb mértékű elterjedését.¹³ (4/1–2. ábra)

b) Egyenes peremű, ívelt oldalú tálak, többé-kevésbé kónikus aljjal. A peremet ritkább esetben ferde kannelúrával díszítik (turbántekerccs-szerűen), az alj a kisebb edényeknél omphalos-szerűen benyomott. Ez a forma nagyon gyakori a kultúra minden fázisában.¹⁴ (4/3–7, 5/1, 10/6. ábra)

2. Fordított csónakakúp alakú tálak. A peremet síkozással vagy turbántekerccsel díszítik. A nagyobb méretű példányok belsejét a perem alatt kannelúrákkal díszítik. (T. 5/2, 7/7–8.)

3. Szélesen kihajló peremű, ívelt testű tálak. Belsejükben kannelúrák (csillag alakú) díszítés található. (6/6. ábra)

A **bögrék és csészék** ugyancsak nagy számban fordulnak elő a kiegészíthető formák között. Egyes példányaikat a vállon és a hasélen díszítették.

1. Enyhén kihajló peremű, hengeres nyakú, nyomott gömbtestű, kisméretű bögre. A vállán és hasélén ferde, sekély kannelúrákkal díszített.¹⁵ (6/2. ábra)

2. Enyhén kihajló peremű, bikónikus testű, lekerekített hasélú, díszítetlen csésze. Valószínűleg füllel volt ellátva.¹⁶ (6/3. ábra)

3. Egyenes peremű, ívelt testű csésze, omphalos-szerűen benyomott aljjal. Peremből kiindu-

ló, magasan a perem fölé húzott szalagfület viselt. Ez a forma általában díszítetlen.¹⁷ (6/4. ábra)

4. Kihajló peremű, ívelt nyakú, díszített és kihangsúlyozott vállú csészék, általában lekerékített aljjal. Egyes példányaikon az erősen magasított, széles szalagfűl a peremből indul ki, és a hasélre támaszkodik¹⁸ (6/5. ábra), míg másoknál a vállból indul, a perem fölé magasodik, és a hasél alatt támaszkodik az edénytestre. (7/3. ábra)

A **nagyobb méretű edények** közül a már említett „hallstatti gödörből” származó urnát leszámítva a formát kevés esetben sikerült meghatározni:

1. A csaknem teljes mértékben rekonstruálható urnának kihajló pereme, hengeres nyaka, enyhén nyomott gömb alakú teste és kónikus alja van. Külső felülete fényezett, sárgás világosbarna, néhol sötétebb foltokkal. Díszítése a vállon szimmetrikusan elhelyezett, függőleges, lapos bütykökből és girlandokba rendezett kannelúrákból áll (3/1. ábra). Tipológiailag a hengeres nyakú, tölcéséres peremű, bikónikus edénytípushoz tartozik.¹⁹ Ugyanehhez a típushoz tartoznak a 8/3, 9/1–3. ábrákon ábrázolt töredékek is. Elképzelhető ugyanakkor, hogy némelyikük az ún. emeletes edények kategóriájába sorolható, ugyanis a két típus felső része közt nincsenek különbségek.

2. Egy másik urnaforma, melyet rajzon, csak részben sikerült rekonstruálni, kihajló peremű, ívelt, csonkakúpos nyakú és kerekített vállú edény. Díszítését vállon ülő, az edény falából belülről kinyomott dudorok képezik, amelyeket girlandokba rendezett kannelúrák kötnek össze (3/2. ábra). Tipológiailag a csonkakúpos nyakú, tölcéséres kihajló peremű, bikónikus edénytípushoz tartozik.²⁰ Közeli analógiákat a Csernáton-Hegyes lelőhelyének anyagában találunk,²¹ de a kultúra legtöbb lelőhelyén egyaránt előfordul. Szintén ehhez a típushoz tartozhattak a 7/2, 8/1. ábrákon bemutatott töredékek is.

3. Az urnák kategóriájába sorolhatók azok a töredékek, amelyek tölcéséres peremű, ívelt csonkakúpos nyakú, nyomott gömbtestű és kónikus aljú edényekből származnak²² (7/1, 8/2, 9/4. ábra). Sajátosságuk, hogy a hasélet díszítetek ferde vagy függőleges kannelúrákkal, amelyek függőleges bordák tagolnak.²³

4. A karéjos peremkiképzésű fazekak is képviselve vannak a kerámiaanyagban, egy enyhén, kifelé megvastagított peremű, ívelt nyakú, csapott vállú edénnyel. Felülete fényezett, színe világosbarna, a vállon pedig egy letört bütyök nyoma figyelhető meg. (5/3. ábra) Hasonló edények csaknem minden kora vaskori lelőhelyen megtalálhatók.²⁴

5. A fazekak kategóriájából általában a zsákformájú edények a leggyakoribbak, töredékességük miatt viszont ritkán lehetséges a forma rekonstrukciója. A kézdipolyáni (Poian) anyagban több ilyen edényből származó oldaltöredék is előkerült. Az egyetlen többé-kevésbé rekonstruálható forma egy enyhén kihajló peremű, hengeres testű fazék. Külső felülete simított, fekete színű, belseje téglavörös. (9/5. ábra) Tipológiai besorolása alapján a LÁSZLÓ 1Ab és a PANKAU III-1-v3 típusba tartozik.

A rekonstruálható formák közé sorolható egy **kisméretű edényke**, kihajló peremmel, ívelt nyakkal és gömbformájú testtel. A vállon szimmetrikusan elhelyezett négy, szarvszerű, felfele álló bütyök díszíti. (7/4. ábra) Alakját tekintve hasonlít a nagyobb méretű urnához. Közeli analógiát a Torja-Apor kúria lelőhely anyagában találunk.²⁵

A kerámiaanyag díszítési technikája túlnyomórészt a kannelúra és a tapasztott vagy az edény falából kinyomott bütykök, dudorok. Egy cseréptöredéken viszont a párhuzamos, bekarcolt vonalkötegekkel történő díszítés is feltűnik (10/5. ábra).

A díszítőmotívumok az edények különböző részein helyezkednek el. A tálak esetén a már említett turbántekecs-szerű peremeken (4/7, 5/1-2. ábra) kívül, a hasélen elhelyezett bütykök (4/1-2. ábra), valamint a tál belsejében a kannelúrákból kialakított motívumok is megjelennek. Ezen utóbbiak esetén girlandszerű (csillag alakú) (6/6. ábra) vagy félkör alakú motívumok (7/7. ábra) jelentkeznek, de néhány töredék esetében a vízszintes körkörös vagy függőleges kannelúrák kötegek is megtalálhatók (7/8. ábra).

A bögrék és csészék esetén a hasél vagy váll díszített, ferde vagy függőleges, széles vagy keskeny kannelúrákkal (6/1-2, 7/3, 5. ábra).

A nagyméretű urnák esetén leggyakrabban az edény vállát díszítették, girlandszerűen kialakított kannelúrakötegekkel, amelyek körülölelik (3/1. ábra) vagy összekötik (3/2, 8/1, 3. ábra) a vállon elhelyezett bütyköket, dudorokat. Némely esetben a vállon a bütykök csak magukban állnak (7/4, 10/7. ábra). Az edények nyakát vagy a nyak és a váll találkozását néhány töredéken vízszintes kannelúrával díszítik (10/1-4. ábra), az egyik urnatípus esetében a hasélen függőleges bordákkal tagolt ferde kannelúrák figyelhetők meg (8/2. ábra). A díszítési technikák közé sorolható peremek belső felén található síkozás is (7/1, 9/3-4. ábra).

A kerámiaanyag alapján megállapítható, hogy a Polyán-Kőhát lelőhelyet a kora vaskori Gáva-Holihrady-kultúra erdélyi csoportja is lakta, így a kultúra délkelet-erdélyi elterjedési térképe újabb lelőhellyel gazdagodott.

A kora vaskori település pontosabb kronológiai besorolásához nagyon kevés információ áll rendelkezésünkre. Az ásatási adatok alapján csak annyi állapítható meg, hogy a polyáni kora vaskori település a késő bronzkori Noua-kultúra lelőhelyére települt, utóbbi a jelenlévő Wietenberg-töredékek alapján a szakirodalom szerint a kultúra korai szakaszára keltezhető. Az itt talált bronztárgyak és öntőminta-töredék analógiáik alapján a Br D időszakra datálhatók, így nagy valószínűséggel a Noua-megtelepedéshez köthetők, ezért ebben a tanulmányban nem foglalkozunk velük.

Sajnos a lelőhelyről nem került elő a Hallstatt-időszakra keltezhető fémtárgy, így a kora vaskori település kronológiai besorolásánál csak a kerámiaanyagra hagyatkozhatunk, amely, mint tudjuk, sok nehézségbe ütközik.

Amint azt a felsorolt analógiákból láthatuk, a legtöbb polyáni edénytípus a Csernáton-Hegy (Cernat), Telek (Teleac) és Medgyes (Mediaș-Cetate) lelőhelyek anyagával mutat hasonlóságot. Ennek ellenére elmondhatjuk, hogy az edénytípusok nagyrészt nem tekinthetők pontos datálóelemeknek.²⁶ Elfogadjuk viszont C. PANKAU elméletét, amely a kutatások jelenlegi állása szerint egy hipotetikus felosztást ad az erdélyi Gáva-Holihrady-kultúrának, korai és késői fázis-

ra osztja a kultúra fejlődését Erdélyben. A kora vaskori kerámiára vonatkozó megállapításai alapján, összhangban a Csernáton-Hegy (Cernat), Telek (Teleac) és Medgyes (Mediaș-Cetate) lelőhelyek datálásával, a Polyán-Kőhát lelőhely szintén a kultúra késői szakaszára keltezhető. Meg kell említenünk viszont azt a tényt is, hogy a leletanyagban nem találtunk vese alakú csészét vagy töredéket, ellenben a magasított szalagfülű csészék legjobb analógiái a korai szakaszra datált lelőhelyek anyagában találhatóak.

Irodalom

1. KEMENCZEI, T. (1984): *Die Spätbronzezeit Nordostungarn*, ArchHung 51, Budapest.
2. LÁSZLÓ, A. (1994): *Începuturile epocii fierului la est de Carpați*, *Bibliotheca Thracologica* VI, București.
2. PANKAU, C. (2004): *Die älterhallstattzeitliche Keramik aus Mediaș / Siebenbürgen*, UPA 109.
3. POPESCU, D. (1964): *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1963*, SCIV 15, 4, 551-567.
4. POPESCU, D. (1964a): *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumanie en 1963*, *Dacia* N. S. VIII, 385-403.
5. POPESCU, D. (1966): *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1965*, SCIV 17, 4, 709-725.
6. POPESCU, D. (1966a): *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste de Roumanie en 1965*, *Dacia N.S. X*, 383-401.
7. POPESCU, D. (1967): *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1966*, SCIV 18, 3, 521-538.
8. POPESCU, D. (1967a): *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste de Roumanie en 1966*, *Dacia* N. S. XI, 357-376.
9. POPESCU, D. (1968a): *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste de Roumanie en 1967*, *Dacia* N. S. XII, 421-443.
10. SZABÓ G. V. (1996): *A Csorva-csoport és a Gáva-kultúra kutatásának problémái néhány Csongrád megyei leletegyüttes alapján*, *Studia Arheologica* II, Szeged, 9-109.
11. SZÉKELY, Z. (1966): *Așezări din prima vîrstă a fierului în sud-estul Transilvaniei*. Sf. Gheorghe.
12. SZÉKELY, Z. (1968): *Contribuții la problema începutului epocii bronzului în sud-estul Transilvaniei*, SCIV 19, 3, 423-428.
13. SZÉKELY, Z. (1969): *Contribuții la problema așezărilor și cetăților dacice din sud-estul Transilvaniei*, *Cumidava* III, 99-124.
14. SZÉKELY, Z. (1970): *Săpăturile executate de Muzeul din Sf. Gheorghe (1959-1966)*, *Materiale* IX, 297-315.

15. SZÉKELY, Z. (1971): **Eléments byzantins dans le civilisation matérielle des VIe-VIIIe siècles dans le Sud-Est de la Transylvanie**, *Dacia* N. S. XV, 353–358.
16. SZÉKELY, Z. (1973): **Vase grecești și imitații de la Cernat și Poian (Jud. Covasna)**, *SCIV* 24, 3, 527–531.
17. SZÉKELY, Z. (1973a): **Săpăturile executate de Muzeul din Sf. Gheorghe (1967–1970)**, *Materiale* X, 219–224.
18. SZÉKELY, Z. (1977): **Contribuții privind epoca bronzului în sud-estul Transilvaniei**, *Aluta* VIII–IX, 1976–1977, 25–36.
19. SZÉKELY, Z. (1992): **Așezări din secolele VI–XI p. Ch. în bazinul Oltului Superior**, *SCIVA* 43, 3, 245–306.
20. VASILIEV, V.; ALDEA, I.; CIUGUDEAN, H. (1991): **Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică a României. Contribuții arheologice: așezarea fortificată de la Teleac**. Cluj-Napoca.
21. *** (1998): **Repertoriul arheologic al județului Covasna** (red. Valeriu CAVRUC). Monografia arheologică I, Sf. Gheorghe.

Jegyzet

1. POPESCU 1964, 556; POPESCU 1964a, 391.
2. POPESCU 1966, 721; POPESCU 1966a, 397 (greșit Poiana); POPESCU 1967, 533; POPESCU 1967a, 369; POPESCU 1968a, 434; SZÉKELY 1970, 312; SZÉKELY 1973a, 221.
3. SZÉKELY 1968, 425–427.
4. SZÉKELY 1977, 26.
5. SZÉKELY 1970, 312.
6. SZÉKELY 1973, 527–531; SZÉKELY 1969, 102.
7. SZÉKELY 1971, 353–358.
8. SZÉKELY 1992.
9. **Repertoriul arheologic al județului Covasna**, 116, XXVII. d. 422.
10. SZÉKELY 1992, 46.
11. VASILIEV–ALDEA–CIUGUDEAN 1991, Fig. 35/10, 19, 22.
12. SZÉKELY 1966, pl. IV/11.
13. LÁSZLÓ 1994, 94.
14. LÁSZLÓ 1994, 71–75; PANKAU 2004, 61–62.
15. Analogiákat lásd: PANKAU 2004, 64, Typ. 4; SZABÓ 1996, 35/6Ea.
16. SZABÓ 1996, 35/6Ca.
17. Analogiákért lásd: KEMENCZEI 1984, Táb. CXXXIII/12.
18. LÁSZLÓ 1994, 81, 5A typ; KEMENCZEI 1984, CXXXIV/8–10, 13. Mindkét esetben díszfietlen edényről van szó.
19. PANKAU 2004, 53, Abb. 7/2. Analogiákat lásd uo.
20. PANKAU 2004, 52, Typentafeln 2, Variante 1a.
21. Nagymértékben közöletlen anyag a Székely Nemzeti Múzeumban.
22. PANKAU 2004, 52, Typentafeln 2, Variante 2.
23. Analogiákért lásd: SZABÓ 1996, 1E.
24. Analogiákért lásd: LÁSZLÓ 1994, 80, 4C típus; SZABÓ 1996, 34, 2Aa típus; PANKAU 2004, 58–61.
25. Nagymértékben közöletlen anyag, a Székely Nemzeti Múzeumban.
26. PANKAU 2004, 86–98.

(A családnevek majuszkulás kiemelését kötet-szerkesztési szempontok indokolták. Szerk. megj.)

Ceramica hallstattiană de la Poian-Kőhát (j. Covasna)

(Rezumat)

Comuna Poian se situează la nord-est de comuna Sânzieni, la poalele înălțimii Perkő. La începutul anilor 60, în urma lucrărilor agricole s-a semnalat material arheologic de la locul Kőhát. Punctul se află la nord de localitate, pe malul stâng al pârâului Telek.

În urma săpăturilor arheologice întreprinse de Zoltán SZÉKELY între anii 1963 și 1967 s-a constatat că așezarea a fost locuită în mai multe epoci. Din epoca bronzului s-a descoperit un mormânt de copil aparținând culturii Ciomortan (Costișa), material ceramic al culturii Wietenberg și complexe arheologice ale culturii Noua. În epoca fierului așezarea a fost locuită de purtătorii civilizației dacice, peste care s-a suprapus o așezare din epoca migrațiilor (sec. VI–X).

În urma verificării materialului s-a observat, că între materialul ceramic din epocile amintite se distinge un material aparținând primei vârste a fierului, cu ceramică neagră canelată. Am considerat necesară prezentarea materialului ceramic, din motivul că acest sit este un nou punct, încă inedit, pe harta descoperirilor culturii ceramicii negre canelate din sud-estul Transilvaniei. Din cauza că materialul ceramic este destul de variat, din punct de vedere tipologic, iar s-a găsit și o vatră din această epocă, considerăm îndreptățiti să afirmăm că este vorba de o așezare a acestei culturi.

Pe baza materialului ceramic, destul de fragmentar, fiind singura categorie de artefact, care poate fi datat sigur în această epocă, s-a ajuns la concluzia că așezarea hallstattiană poate fi datată în faza mai evoluată a culturii, având cele mai bune analogii în materialele așezărilor de la Cernat-Vârful ascuțit, Teleac, Mediaș-Cetate.

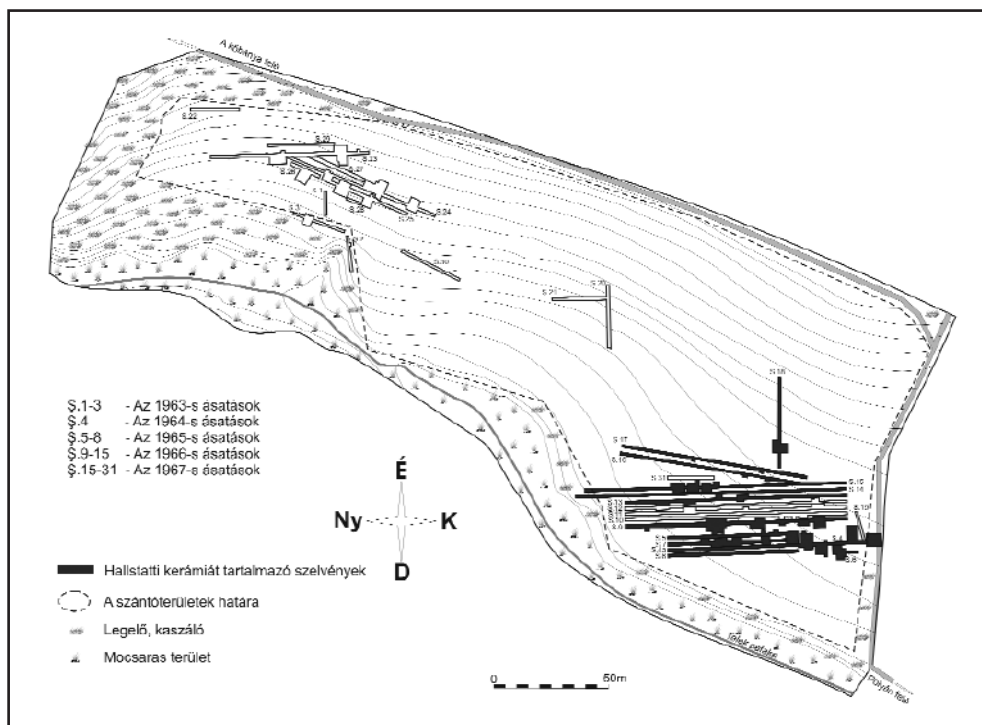

**Hallstatt Pottery from
the Settlement of
Kézdipolyán-Kőhát
(Poian, Covasna County)**

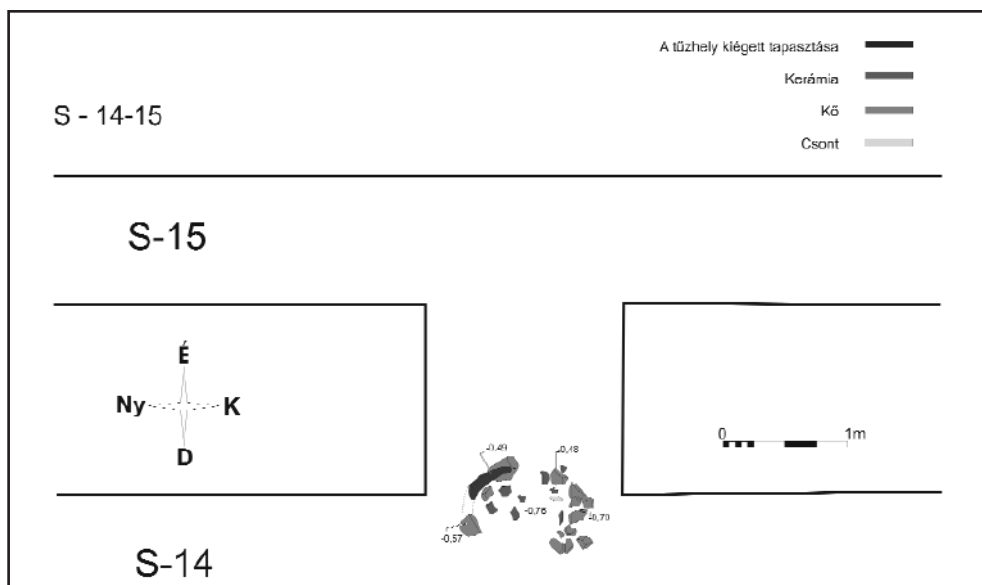
(Abstract)

The settlement of Kézdipolyán-Kőhát was investigated by Zoltan SZÉKELY between 1963 and 1967 and he demonstrated the existence of more cultures (Ciomortan–Costișa, Wietenberg, Noua, La Tène, 6th–10th centuries during great migrations) During the examination of finds they could identify black channeled pottery from Early Hallstatt period as well. This settlement had been unknown since then in the South-East of Transylvania. The variety of the material refers to the settlement, the closest analogies are known from the settlements of Csernáton-Hegyesetető, Telek, Medgyes-Vár and they can be dated among the advanced stage of this culture.

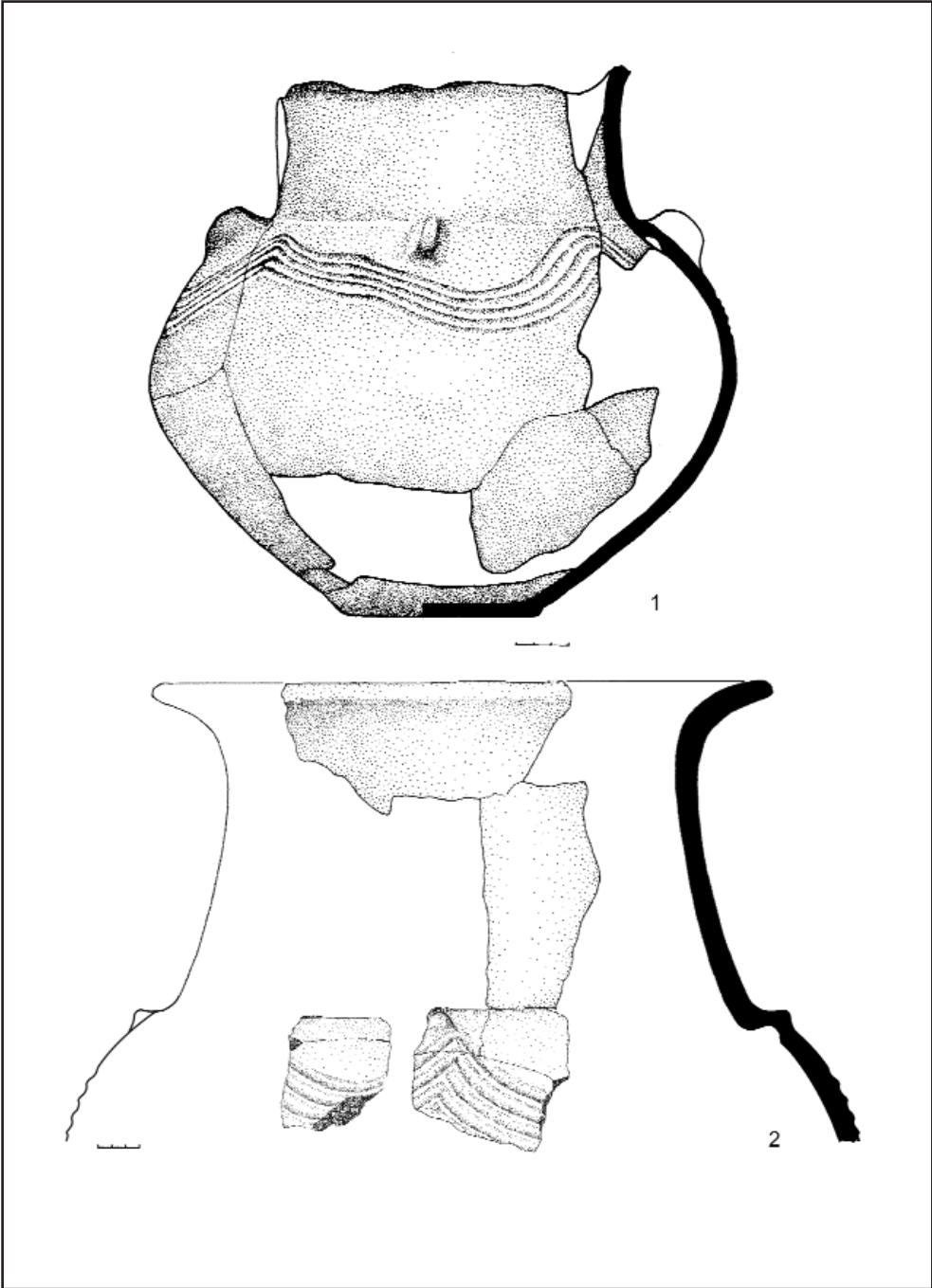

1. ábra A Polyán-Kőhát lelőhelyen végzett ásások alaprajza (1963–1967)

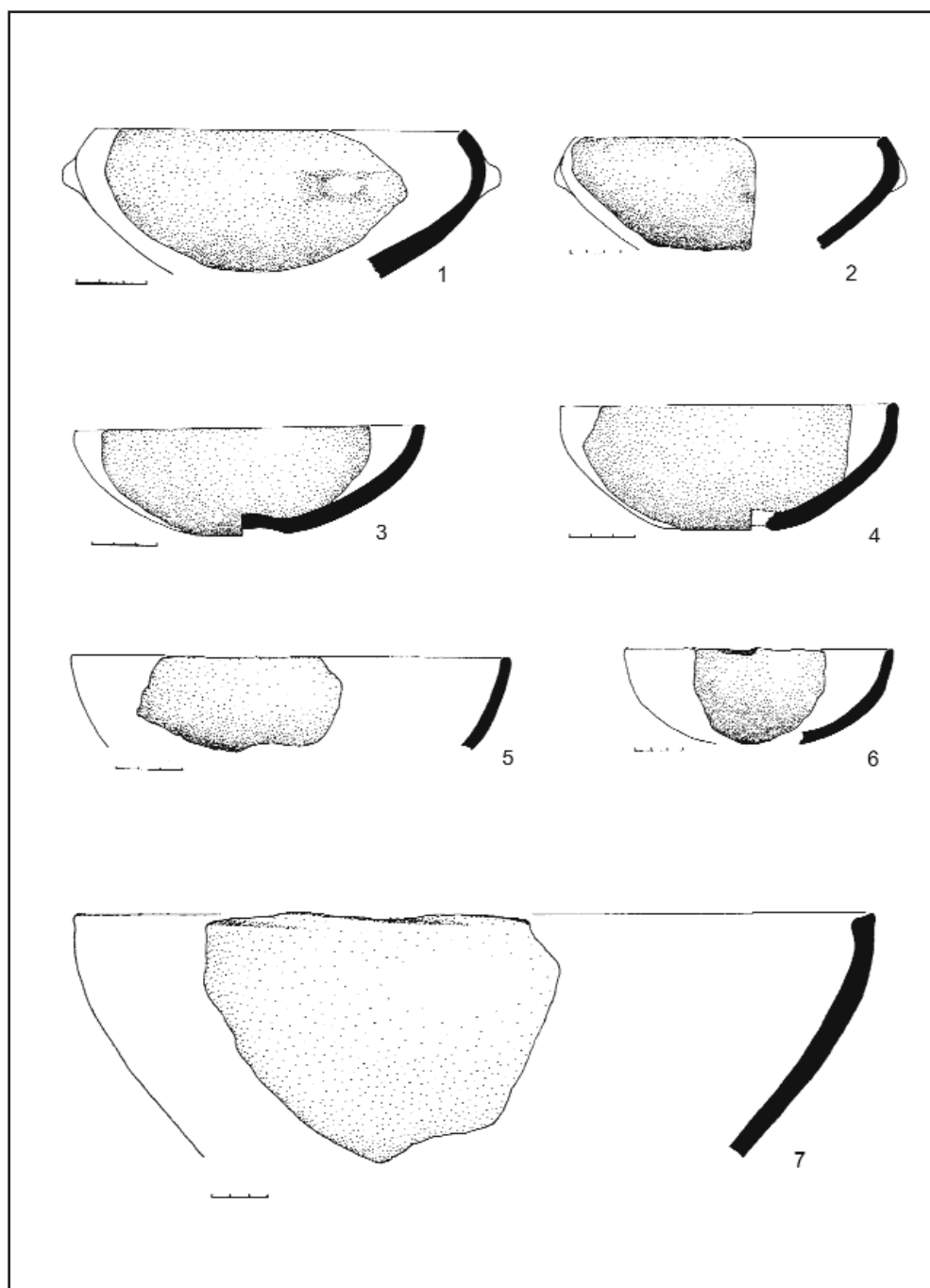
2. ábra Polyán-Kőhát (1966), Hallstatt-kori tűzhely

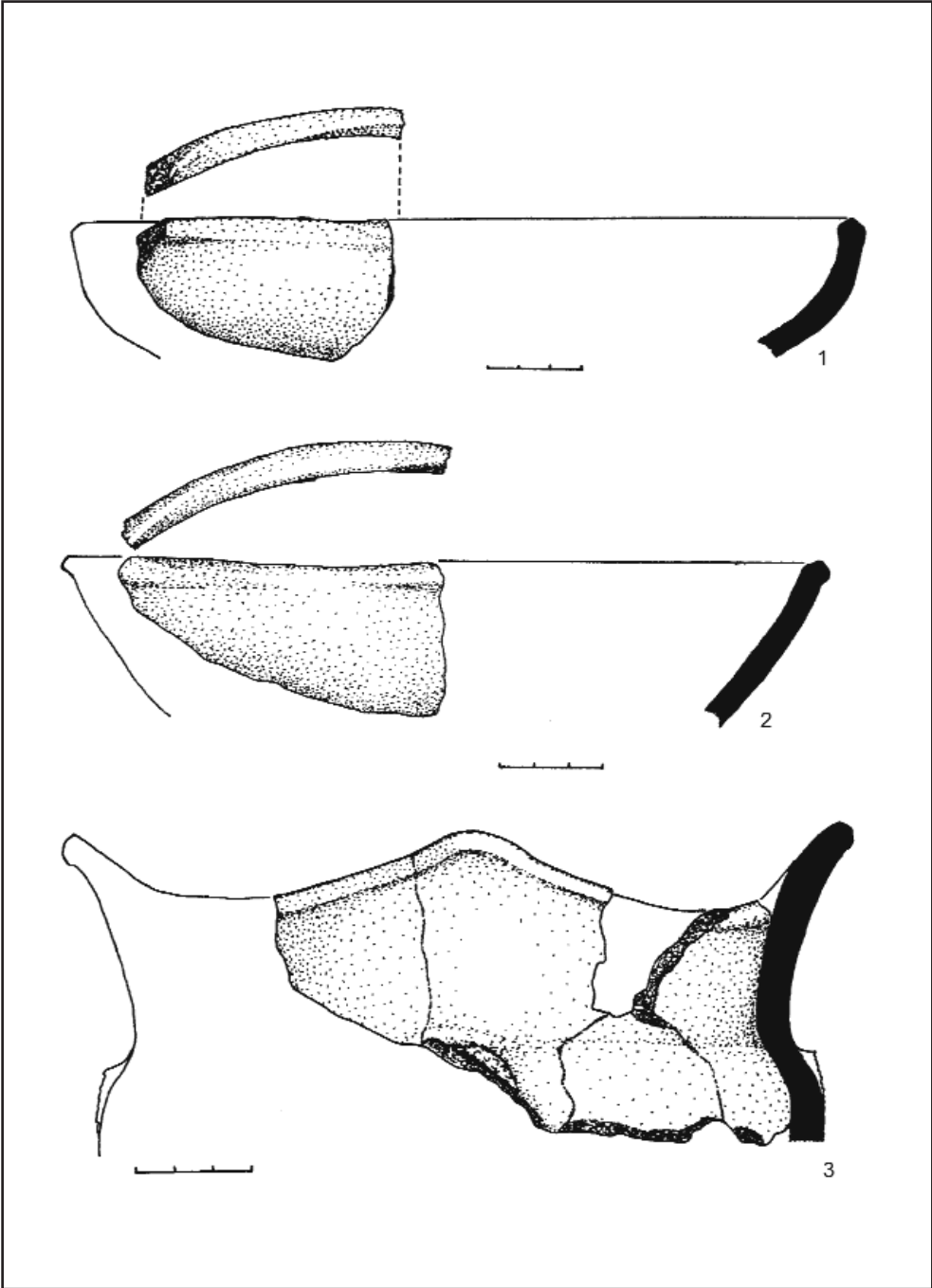
3. ábra

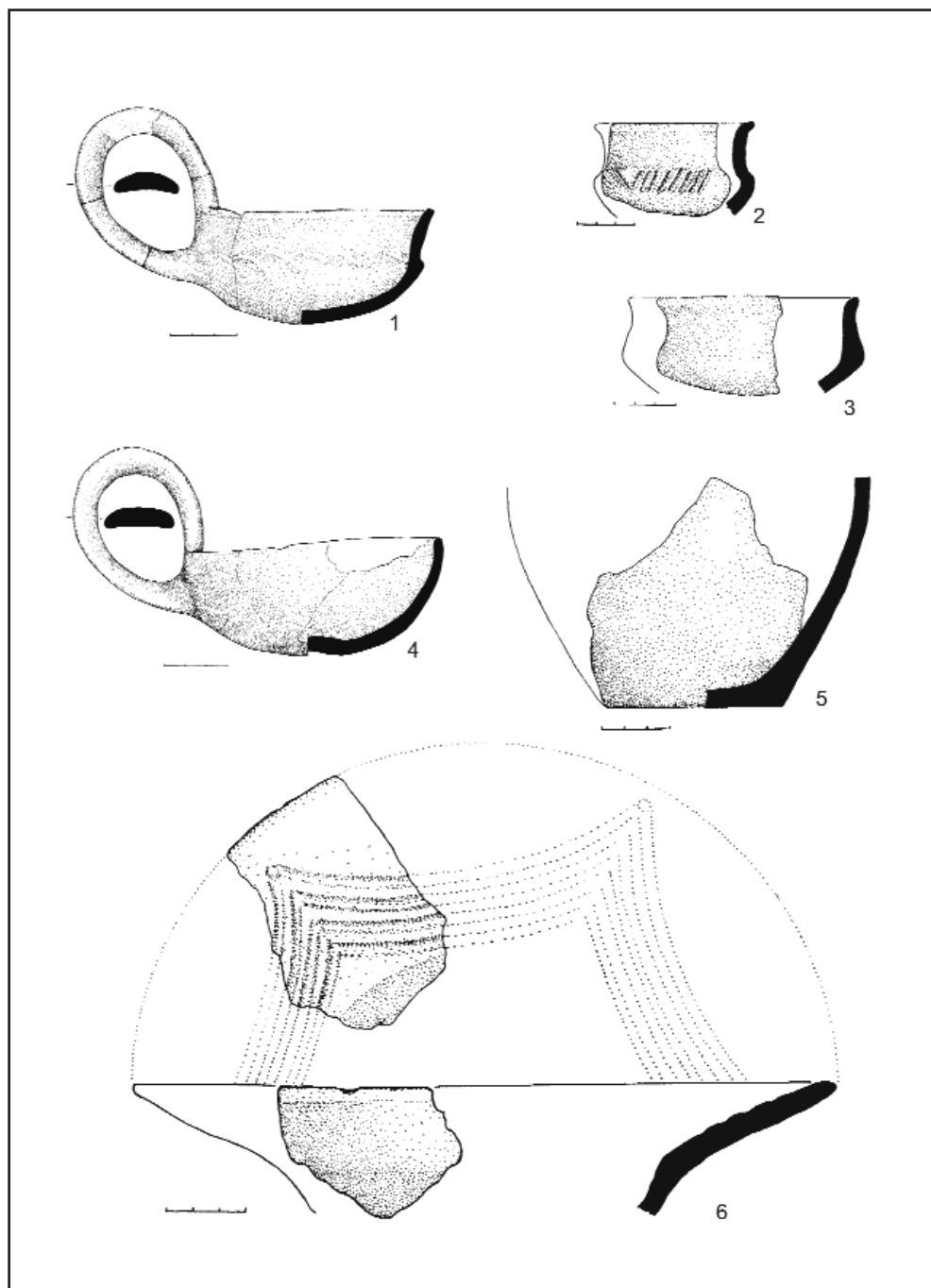
4. ábra

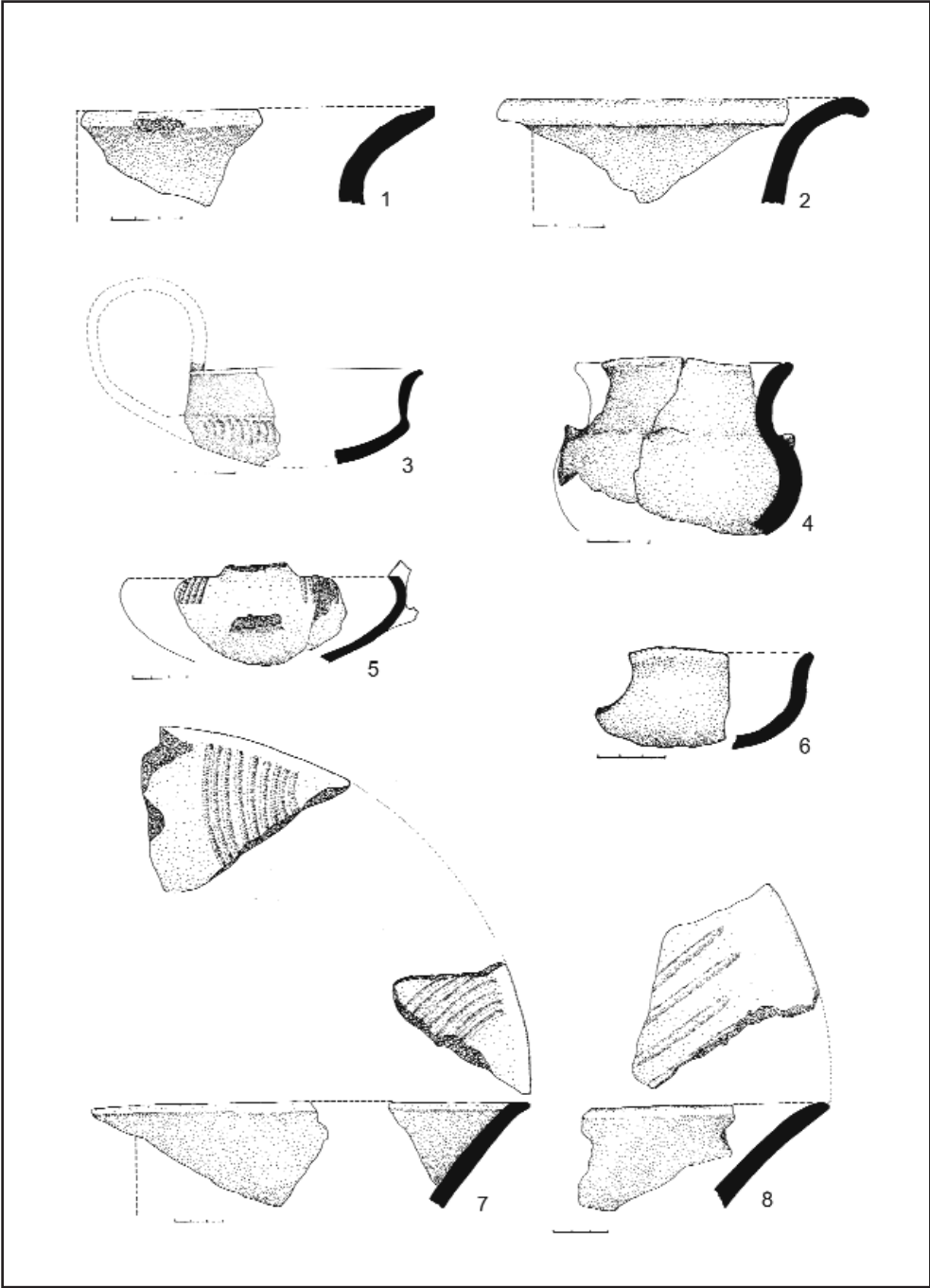
5. ábra

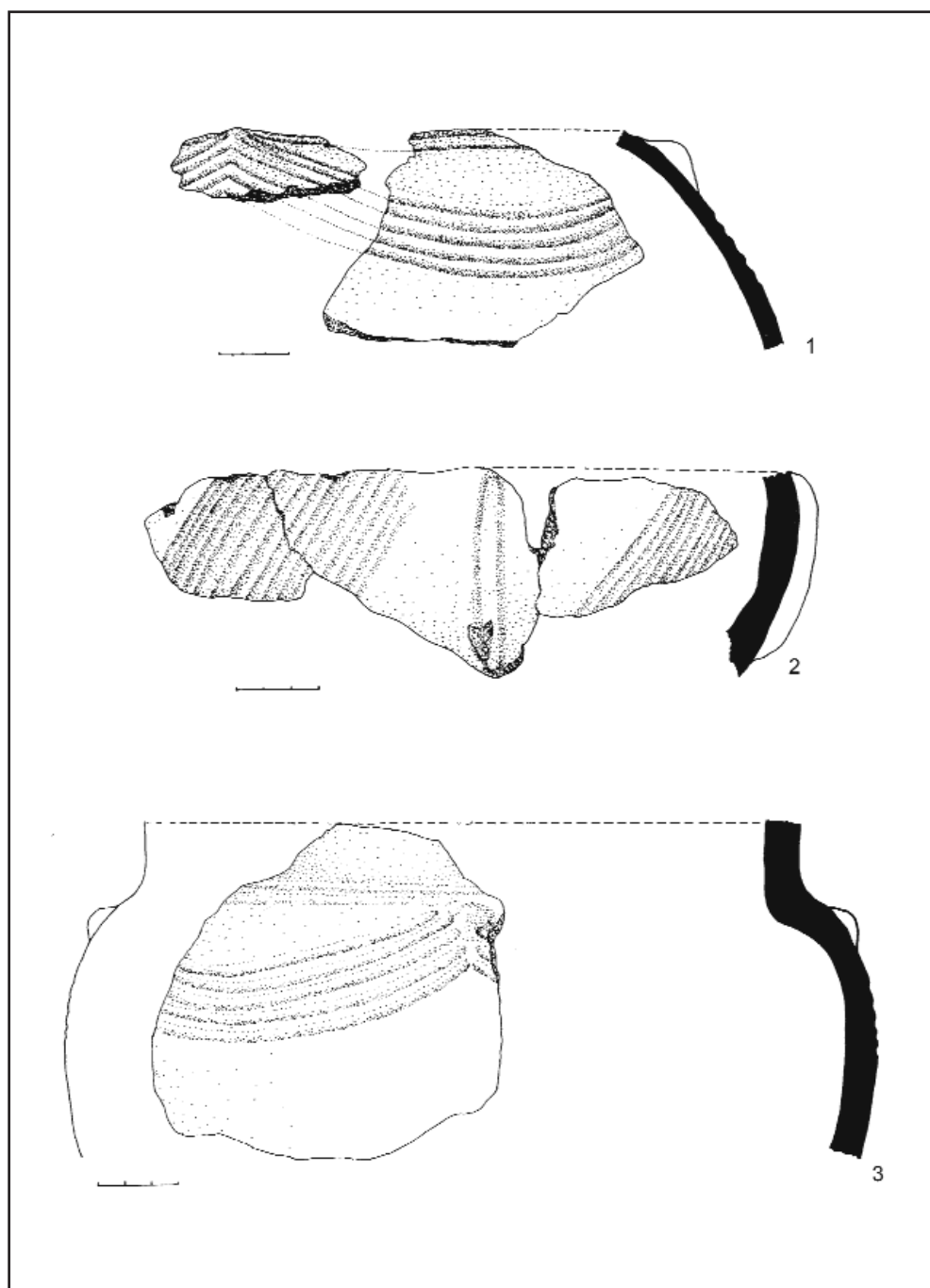
6. ábra

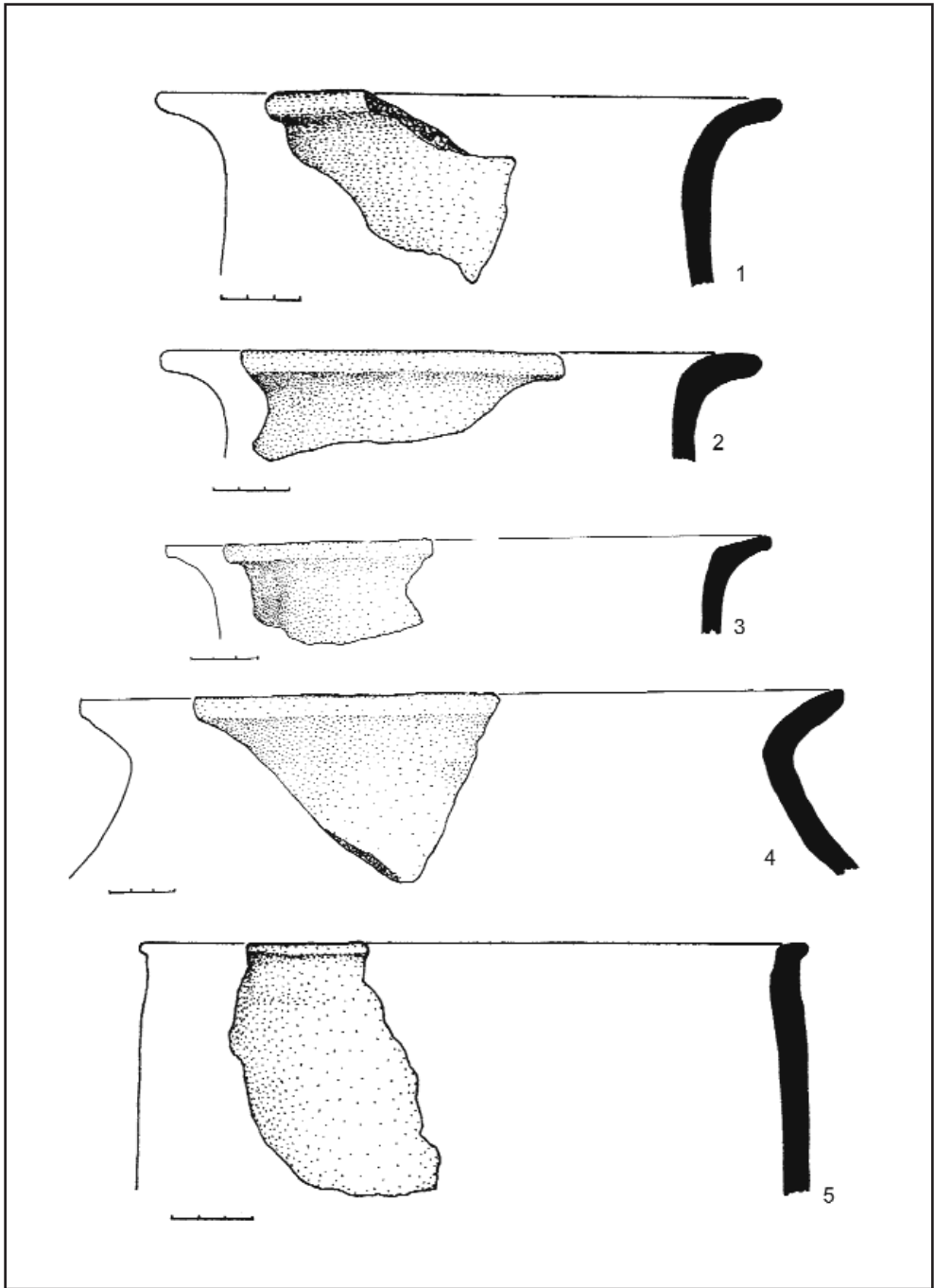
7. ábra

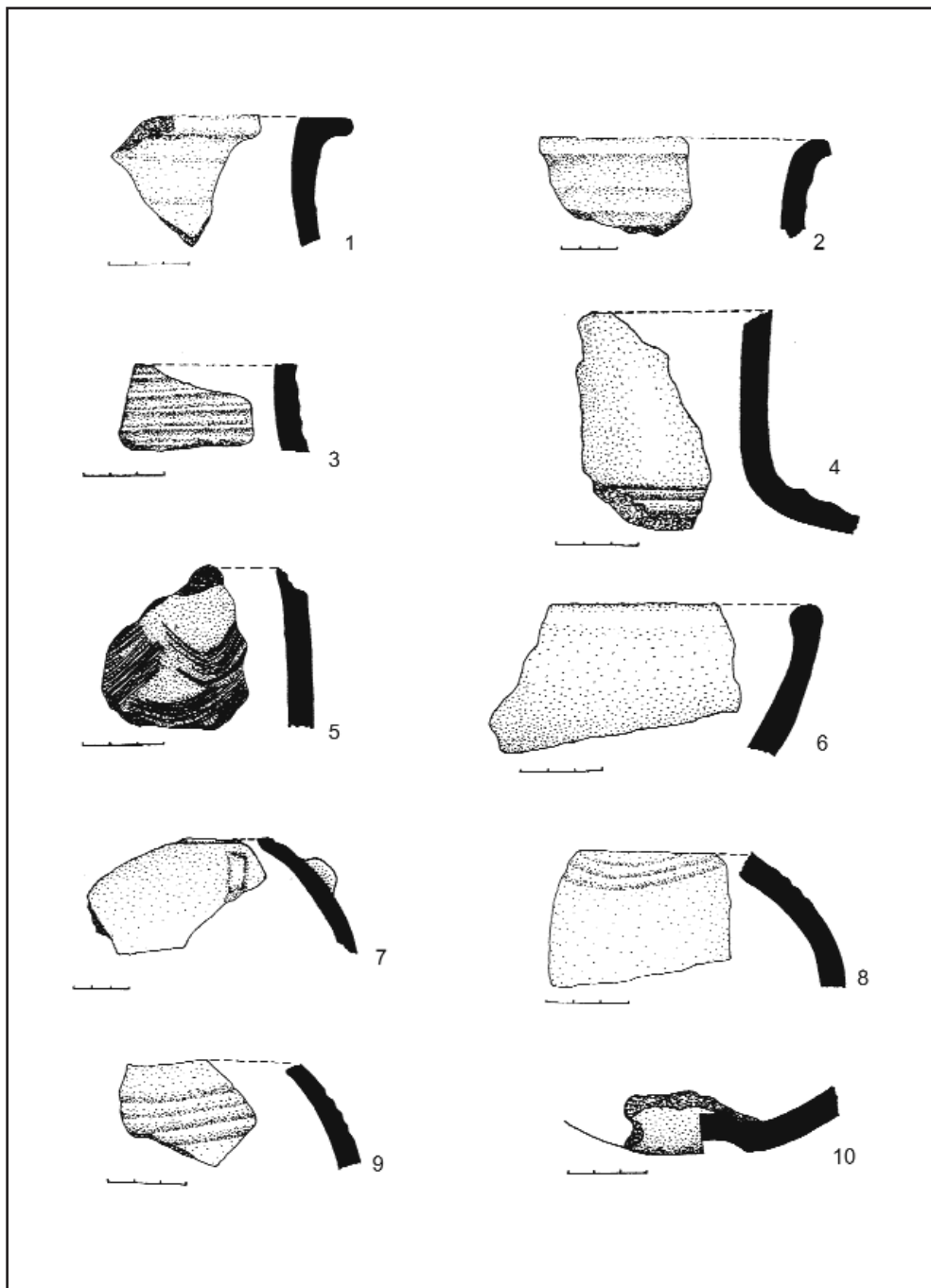
8. ábra

9. ábra

10. ábra

